

Oponentský posudek bakalářské práce Jany Konůpkové „Estetické aspekty nemocničního prostředí a vliv na psychický stav pacienta“

Autorka při výběru tématu své diplomové práce vychází z oprávněné potřeby poukázat na dosud opomíjený zřetel k psycho-sociálním potřebám pacientů v nemocničních zařízeních a tím i k estetické stránce tohoto prostředí.

V úvodní části podává stručnou anatomickou a fyziologickou analýzu smyslových ústrojí. Všímá si také psychologických zákonitostí smyslových podnětů – vnímání světla, barev, tvarů, sluchových a čichových vjemů s ohledem na specifiku věkových zvláštností. V další části se podrobně zabývá analýzou vnímání barev a tvarů a jejich působením na psychiku člověka, stručně zmiňuje i působení hudby. V závěru teoretické části věnuje autorka pozornost specifickým zvláštnostem psychického stavu pacienta, jeho prožívání nemoci a přechodně změněným životním potřebám. Upozorňuje na biologický, psychický a sociální aspekt nemoci (i zdraví) a s tím související individuální stránku osobnostních projevů pacienta. Z těchto skutečností vyplývá i potřeba komplexního přístupu ze strany zdravotnických pracovníků.

V empirické části diplomové práce si autorka stanovila jako výzkumný cíl zjistit prostřednictvím vyhodnocených dotazníků postoj pacientů k jednotlivým estetickým aspektům nemocničního prostředí a ověřit vliv tohoto prostředí na jejich psychický stav. Výsledky výzkumu by měly přispět k analýze současného stavu v konkrétní nemocnici a obecně ke snahám nacházet vlídnější tvář našeho zdravotnictví. Ze zjištěných údajů lze odvodit několik poznatků, které v podstatě potvrzují výchozí předpoklady. Autorka správně konstatuje, že pacienti primárně preferují poskytovanou odbornou péči o jejich zdravotní stav a estetické prostředí vnímají až druhotně. Z tohoto pohledu se jeví dotazníková otázka, zda „výběr nemocnice ovlivňuje její estetická stránka“ jako poněkud irelevantní. Nicméně potvrzuje se, že pacienti jsou k nemocničnímu prostředí vnímaví. Zvláštní pozornost v tomto směru je třeba věnovat dětským oddělením v tendenci přiblížit je po estetické stránce přirozenému domácímu prostředí dětského pokoje.

Od obecných otázek, sledujících celkový estetický dojem z exteriéru a interiéru nemocnice směřuje dotazník ke zjišťování názorů na dílčí faktory ovlivňující psychickou pohodu na oddělení, jako je čistota, volba barevnosti interiéru, dekorace, květinová výzdoba, hudební a televizní kulisa. Ze zjištěných dat není patrné, zda jde o sledování běžných programů České televize či komerčních stanic, nebo zda se také využívá speciálně vybraných DVD nebo videokazet s vhodnými filmy a pořady (např. ve smyslu „smích léčí“). Totéž se týká i hudební kulisy.

K možným námětům k diskuzi, jak rozšířit nabídku podnětů k příjemné pohodě, patří kupříkladu otázka, zda by malí pacienti uvítali návštěvu zdravotního klauna, případně další formy literárního, divadelního či hudebního programu.

Zajímavý je průzkum oblíbenosti jednotlivých barev, jehož výsledky vcelku korespondují s míněním zdravé populace. Pokud jde o výtvarnou výzdobu, z dokumentace (převážně interiér dětského oddělení) je patrný kontrast mezi běžnou oblastní nemocnicí (dekorace víceméně v tradičním duchu) a fakultní pediatrickou klinikou (Nadace Archa Chantal). Tento kontrast m.j. výstižně ilustruje souvislost s finančními možnostmi, sponzoringem apod.

Diplomová práce Jany Konůpkové je sympatickým pokusem zmapovat dílčí část dosud opomíjené stránky nemocniční péče, tedy subjektivního vnímání estetiky prostředí ze strany pacientů. Poukazuje na nezbytnost propojení medicíny, psychologie a estetiky. Její výzkum je nutně omezen časovými a prostorovými možnostmi. Navíc z objektivních důvodů chybí srovnání s jinými zdravotnickými zařízeními a s jinými výzkumy tohoto druhu. Může však být užitečným podnětem k diskuzi. Autorka i při zřejmém zaujetí zkoumanou problematikou hodnotí získané poznatky střízlivě a realisticky. Estetickou úroveň nemocničního prostředí posuzuje v kontextu se samozřejmým předpokladem standardní léčebné péče, která bude vždy z hlediska zdravotníků i pacientů prioritní.

Oceňuji její odvahu vydat se do dosud málo probádaného terénu a její zodpovědný přístup k dané problematice. Navrhuji přijmout předloženou práci k obhajobě s hodnocením výborně.

26.5.2008

✓ PhDr. Josef Bavor